

Kiireettömän lähetteen sisältö

Perustiedot:

- Lähettävän lääkärin puhelinnumero ja yhteystiedot.
- Kiireellisyysarvio, luokat <7vrk, <21vrk ja >21vrk. Vastaanottava taho arvioi lähetteen perusteella lähetteen hoidon kiireellisyyden uudelleen.
- Nuoren nimi, henkilötunnus
- Nuoren ja huoltajien sekä tarvittaessa verkoston ajantasaiset yhteystiedot (osoite ja puhelinnumero tarkistettava!).
- Lähettämisen syy: kysymyksenasettelu, pyyntö (konsultaatio, tutkimus, hoito), työdiagnoosi

Esitiedot:

- Kutsumanimi, ikä, todetut sairaudet, lääkitykset
- Nuoren ja huoltajan äidinkieli, tulkin tarve
- Perheen koostumus, perhetilanteen kuvaus (huoltajuuskiistoissa tiedonsaantioikeudet), nuoren asumisjärjestelyt
- Perheessä olevat mahdolliset mielenterveyshäiriöt ja sairaudet
- Oppilaitos ja luokka-aste, koulun nykyiset tukitoimet
- Kontaktit lastensuojeluun, lastensuojelutyöntekijän nimi ja yhteystiedot
- Onko vanhempaa/ huoltajaa informoitu lähetteestä ja miten suhtautuu

Psyykinen häiriö, oireet ja toimintakyky:

- Ajankohtaiset ongelmat ja/tai oireet ja niiden aiheuttama haitta, alkuperä, kesto (erityisesti psykoottiset oireet, itsetuhoisuus - myös aikaisempi, väkivaltaisuus)
- Toimintakyky (koulunkäynti, hygienia, ruokailu, vuorokausirytm/uni)
- Ystävyys- ja seurustelusuhteet, harrastukset, muutokset
- Päihteiden käyttö
- Nuoren suhtautuminen läheteeseen ja hoidon tarpeeseen

Aikaisemmat tutkimukset tai hoidot ja niiden tulokset:

- Aiemmat psyykkiset oireet, niiden hoito ja tiedot aiemmista hoitokontakteista
- Lausunnot tehdyistä psykologintutkimuksista (oppimisvaikeuksien yhteydessä tehtävä koulussa ennen lähettämistä), muut käytössä olevat taustadokumentit

Nykytila:

- Kuvaus nuoresta tehdyistä vastaanottohavainnoista
- Ajankohtainen somaattinen status (kardiovaskulaaristatus, paino, pituus, aistiharhojen yhteydessä neurologinen status), laboratoriotutkimukset (PVK, Na, K, Krea, kolesteroliarvot ja glukoosi, ALAT, TSH, T4v, EKG ja tarvittaessa U-Huume-O)

Lastensuojelun tarve:

- Lastensuojelua tarvitsevista nuorista lähettävän tahon on tehtävä [ilmoitus lastensuojeluun](#) ja tehty ilmoitus on mainittava lähetteessä.

Häiriöryhmäkohtaiset erityisohjeet ja huomioitavaa:

- **Syömishäiriöoireinen:** pulssi ja verenpaine, nestetasapaino, pituus ja paino sekä kasvukäyrät, [syömishäiriöyksikön lähetekriteerit](#)
- **ADHD:** nuorilla komplisoitumattoman ADHD:n diagnostisointi ja hoito (mukaan lukien stimulanttilääkehoidon aloitus) toteutuvat [Käypä Hoito-suosituksen](#) mukaisesti perusterveydenhuollossa, tarvittaessa erikoissairaanhoidon konsultaatioiden tuella. Jos esiintyy vaikeita samanaikaisoireita, erotusdiagnostinen arvio ja hoito- ja kuntoutussuunnitelma tehdään erikoissairaanhoidossa. ADHD:n seulontaan voidaan käyttöön esim. Käypä hoito -suosituksen [ADHD-RS-lomaketta](#). Lähetteeseen on syytä liittää kognitiivisen tason tutkimustulokset, mikäli nuorella myös oppimisvaikeuksia tai epäily niistä, sekä tieto lähisuvun kardiovaskulaarisairauksista. On myös tärkeää huomioida, että monilla ADHD-potilailla on samanaikainen oppimisvaikeus, tai päinvastoin.
- **Autismikirjo:** kognitiivisen tason tutkimustulokset liitetään mukaan lähetteeseen, mikäli on oppimisvaikeuksia tai epäily niistä.

- **Seksuaalisen väkivallan uhri:** lähiaikoina tapahtuneen seksuaaliväkivallan uhrien osalta ota yhteys [Tyksin Seri-tukikeskukseen](#).
- **Sukupuoli-identiteettidysforiat:** Sukupuoli-identiteettidysforiasta kärsivien potilaiden tutkimus ja hoito on Suomessa keskitetty Helsingin yliopistolliseen keskussairaalaan ([läheteohje](#)) sekä Tampereen yliopistolliseen sairaalaan ([läheteohje](#)). Mikäli potilaan kohdalla ei ole epäilystä samanaikaisesta, hoitoa vaativasta mielenterveyden häiriöstä, voidaan lähete kohdistaa suoraan edellä mainittuihin yksiköihin, eikä ohjausta Tyksin nuorisopsykiatrialle tarvita.